

Artikel VWEU 122.2 en de budgettaire marge onder het eigen middelenplafond

Factsheet

Samenvatting

- Artikel 122.2 biedt mogelijk de basis voor financiële steun aan lidstaten als gevolg van de Coronacrisis. Hiervoor zou een nieuw financieel instrument opgericht kunnen/moeten worden.
- Daarbij kan een voorbeeld worden genomen aan bestaande financiële instrumenten die steun bieden aan lidstaten, en worden gegarandeerd door de "resterende marge" onder het eigen middelenplafond. Voorbeelden zijn met name het EFSM (artikel 122.2) en de BoP (artikel 143). De cumulatieve capaciteit van deze twee instrumenten bedraagt 110 miljard euro, waarvan 47 miljard (hoofdzakelijk EFSM) is gebruikt.
- De ongebruikte resterende marge onder het eigen middelenplafond kan niet zomaar worden gebruikt voor garantieverlening binnen een nieuw instrument. Dit vergt juridisch een verlaging van de omvang van de BoP en het EFSM. Hiermee zou circa 50 miljard vrijgespeeld kunnen worden. Dit is goed verdedigbaar, aangezien het EFSM geen leningen meer verstrekt, en het BoP vrijwel ongebruikt is (en dus toe kan met een veel kleiner budget).
- Daarnaast zou het eigenmiddelenplafond kunnen worden opgehoogd, zodat de resterende marge automatisch groter wordt.
- Tot slot zou de verhouding tussen de resterende marge en de maximale uitleencapaciteit aangepast kunnen worden (zonder gevolgen voor de AAA-status) zodat er meer leningen kunnen worden verstrekt.
- De Commissie is terughoudend met het verkennen van een groot instrument onder artikel 122.1;

11.1	11.1
------	------

Artikel 122.2

- Artikel 122.2:
Where a Member State is in difficulties or is seriously threatened with severe difficulties caused by natural disasters or exceptional occurrences beyond its control, the Council, on a proposal from the Commission, may grant, under certain conditions, Union financial assistance to the Member State concerned. The President of the Council shall inform the European Parliament of the decision taken.
- De formulering van artikel 122.2 lijkt de basis te kunnen bieden voor financiële steun aan lidstaten als gevolg van de Coronacrisis.

Marge onder het eigen middelenplafond

- Het Eigen Middelenbesluit (EMB) legt het plafond vast voor de totale afdrachten van de lidstaten. Dit plafond is gedefinieerd in percentage van het bruto nationaal inkomen (BNI) van de Europese Unie. In 2020 bedraagt het plafond in betalingen bedraagt dit plafond 1,20% BNI EU28 en in vastleggingen 1,26% (de Europese Commissie moet eerst een vastlegging aangaan, alvorens tot betaling over te gaan).
- Het Meerjarig Financieel Kader (MFK) legt de plafonds vast voor de uitgaven van de Europese begroting, zowel in vastleggingen als in betalingen. Deze plafonds zijn vastgelegd in miljard euro.¹ In tabel 1 worden deze plafonds weergegeven.

Plafond	Betalingen		Vastleggingen	
	% BNI	miljard euro	% BNI	miljard euro
Eigen middelenplafond	1,20%	204	1,26%	214
MFK-plafonds	0,99%	169	1,01%	172
Resterende marge ²	0,21%	35	0,25%	42

¹ Het BNI voor 2020 (Europese begroting voor 2020: 16.988 miljard euro) is gehanteerd voor omrekening.

² De resterende marge tussen de plafonds bedraagt in betalingen minder dan in vastleggingen. De reden is de vertraging in de implementatie van het Cohesiebeleid, waarvoor betalingenruimte uit eerdere jaren van het huidige MFK is toegevoegd aan het betalingsplafond voor 2020.

- De resterende marge plus de overige inkomsten samen dienen als "headroom".³
- De *headroom* dient voor:
  - Een economische schok, waardoor een lager EMB-plafond (uitgedrukt in euro) niet zorgt voor financiële problemen.
  - Een stijging van het betalingsplafond als gevolg van vertragingen in implementatie – zie voetnoot 2.
  - De financiering van de speciale instrumenten buiten het MFK (noodhulpreserve, flexibiliteitsinstrument, solidariteitsfonds, globaliseringsfonds).
  - En als garantie voor uitstaande leningen/voorwaardelijke verplichtingen. Het betreft direct het *European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM)*, de *Balance of Payments (BoP)* en de leningen uit hoofde van Euratom.⁴
  - Tegenwoordig kunnen eurolidstaten in financiële problemen een beroep doen op het ESM; niet-eurolidstaten met betalingsbalansproblemen kunnen terecht bij de BoP.
- De Europese Commissie definieert de maximale omvang van de garantiec capaciteit van de resterende marge als volgt: *Since the Own Resources ceiling sets the annual maximum for own resources payments, it is the level of the annual payments potentially to be borne by the EU budget that is relevant for assessing its sustainability. This is measured by calculating the maximum amount of annual payments which the EU would have to pay out in a financial year, assuming that all payments of the guaranteed loans are for 100% in default.*
- De drie genoemde instrumenten die gebruik maken van een garantie (EFSM, BoP en Euratom) werken volgens hetzelfde principe: betaaltermijnen markt en begunstigde zijn gekoppeld, waardoor de Commissie in geval van *default* een beroep op de resterende marge moet doen. Omvang, beroep en aflossing van de benoemde instrumenten zijn opgenomen in tabel 2.

Tabel 2 – Direct gegarandeerd door de marge (miljard euro)			
	Maximum	Inzet (ultimo 2020)	Aflossing 2020
BoP	50	0,2	0,0
EFSM	60	46,8	0,0
Euratom	4	0,2	<0,1
Totaal	114	47,2	<0,1

- Bij de voorstellen voor het volgende MFK concludeert de Europese Commissie dat de gemiddelde resterende marge over de afgelopen twee MFK's geschikt was (voor behoud van AAA-status Europese Commissie). De Commissie stelt zodoende geen wijziging voor in de omvang van deze marge voor het volgende MFK/EMB.

Mogelijkheden voor het inzetten/vergroten van de resterende marge

- Onderstaand worden drie werkwijzen geschetst voor het inzetten/vergroten van de resterende marge als garantie voor een nieuw instrument op basis van artikel 122.2:
  1. Herverdeling:
    - Voorstel: Het EFSM is weliswaar grotendeels ingezet, maar geeft geen nieuwe leningen meer uit; de resterende ruimte in het EFSM (13 miljard euro) kan anders aangewend worden.
    - De originele omvang van de BoP bedroeg 12 miljard euro. In 2008-2009 is de omvang verhoogd naar uiteindelijk 50 miljard euro. Deze is vrijwel onbenut, de resterende ruimte kan voor een deel anders aangewend worden indien de omvang van de BoP wordt teruggebracht (bijvoorbeeld terug naar originele omvang). Dit biedt additionele garantieruimte van 38 miljard euro (50-12) onder het plafond.
    - Omvang: Inzet van de totale resterende ruimte in het EFSM en het beperken van het beslag van de BoP levert mogelijk circa 50 miljard (13 + 38) uitleencapaciteit op, althans op basis van de huidige werkwijze en voorwaarde.

³ De overige inkomsten zijn onder andere boetes en het surplus; de omvang van de overige inkomsten verschilt van jaar tot jaar; overige inkomsten worden doorgaans gerestitueerd of verlagen de BNI-afdrachten. Voor deze analyse zijn de overige inkomsten achterwege gelaten.

⁴ De huidige marge kan ook aangewend worden indien de binnen de Europese begroting aangehouden garantie voor de EIB (EFSI en ELM), MFA en EFSM onvoldoende blijkt. Deze aanwending wordt hier buiten beschouwing gelaten omdat de omvang van de aangehouden garantie het risico op deze instrumenten in voldoende mate afdekt.

- Juridisch: herverdeling van de beschikbare marge vergt aanpassing van de omvang van zowel EFSM als BoP (beide instrumenten kunnen waarschijnlijk niet in deze crisis ingezet worden).
2. Ophoging/vergroting EMB:
- Voorstel: De huidige resterende marge wordt beperkt door het plafond voor eigen middelen. Dit plafond kan verhoogd worden.
  - Omvang: Geheel afhankelijk van de noodzaak en bereidheid tot verhoging.
  - Juridisch: verhoging vergt aanpassing van het EMB; dit vereist unanimiteit.
3. Verbeteren ratio garantie/uitleencapaciteit
- Voorstel: het verbeteren van de ratio tussen garantie en uitleencapaciteit. De huidige ratio is inhoudelijk bovenstaand gedefinieerd en heeft als doel het garanderen van de AAA-status van de Europese Commissie. Idee (en niet meer dan dat) is de resterendemarge aanhouden als *paid-in capital* in plaats van *callable capital*.
  - Omvang: -
  - Juridisch: -